

Linnankatu projekti
Raili Aurava

Ohjeita ja suosituksia Linnankadun pihaille

Kasvivalinnoista

Linnankadun pihapiirit ovat olleet menneinä vuosikymmeninä hyvinkin vehreitä. Leimaa-antavia elementtejä ovat olleet avarat nurmikentät, hedelmä- ja marjatarhat sekä kasvi- ja ryytimaat. Alueella on ollut runsaasti omena-, kirsikka-, kriikuna- ja luumupuita. Kasvimaalta saatiin perheen tarvitsemat vihannekset ja juurekset. Koristekasveina piholla kasvoi syreenejä, erilaisia ruusuja ja perennoista muun muassa daalioita. Puutarhan takaosassa oli useasti huvimaja tai kaksikerroksinen leikkimökki.

Mikäli tätä vanhaa idylliä halutaan alueelle palauttaa, voidaan se ainakin osittain tehdä kasvivalinnoilla. Vältä sekä menneiden vuosien että myös nykyisiä muotikasveja. Hyviä maataislajeja ja -lajikkeita löytyy taimistoista ja siemenluetteloista hyvin.

Perennoista eli monivuotisista kukkakasveista suositeltavia ovat esimerkiksi pioni, illakko, idänunikko, kalliomaksaruoho, esikot, harjaneilikka, bellis eli kaunokainen, ritarinkannus, (myski-)malva, akileija, varjolilja ja kultapallo.

Pensaista esimerkiksi pihasyreeni, punalehtiruusu, karjalanruusu, orjanruusu, juhannusruusu, jasmikkeet, koiranheisi, terttuselja.

Puista esimerkiksi kotipihlaja, koivu, metsävaahtera ja metsä- ja pihtakuusi.

Nurmikon perustaminen

Paras ajankohta nurmikon kylvämiselle on kevät ja alkukesä tai loppukesä elokuun puolivälistä syyskuun loppupuolelle.

Mikäli uudistat olemassa olevaa nurmikkoa, on vanha nurmikko rikottava esim. jyrsimen avulla. Kerää nurmiturpeet pois ja tasoita pohjamaa. Jos piha on märkä tai tiivistä savea tai alueella on vettä kerääviä notkelmia, se on syytä salaojittaa.

Jos pohjamaa on heikosti vettä pidättävää soraa tai hiekkaa, sekoita siihen kasvuturvetta (20 %) ja savimultaa (80 %) noin 10 cm:n kerros.

Muotoile pohjamaa noin 20 cm valmista pintaa alemmaksi siten, että nurmikon tuleva pinta saadaan rakennuksista pois päin viettäväksi, ettei synny painanteita joihin vesi jää seisomaan

Pintakerrokseksi levitetään n. 20 cm uutta multaa, joka on hyvin kalkittu (jos maaperässä on liian vähän kalkkia, nurmikko kasvaa huonosti ja sammaloituu) ja peruslannoitettu.

Merkitse ja kaiva riittävän syviksi puiden, pensaiden ja kukkaryhmien paikat ennen mullan levittämistä

Tasoita mullan pinta ja täytä kaikki painaumat, tiivistä lopuksi pinta jyrällä.

Käytä siementä n. 3 kg/ aari, kylvä siemenet kahteen kertaan ristikkäin, jolloin saat tasaisen kylvöksen.

Peitä siemenet kevyesti haravoimalla ja jyrää uudestaan.

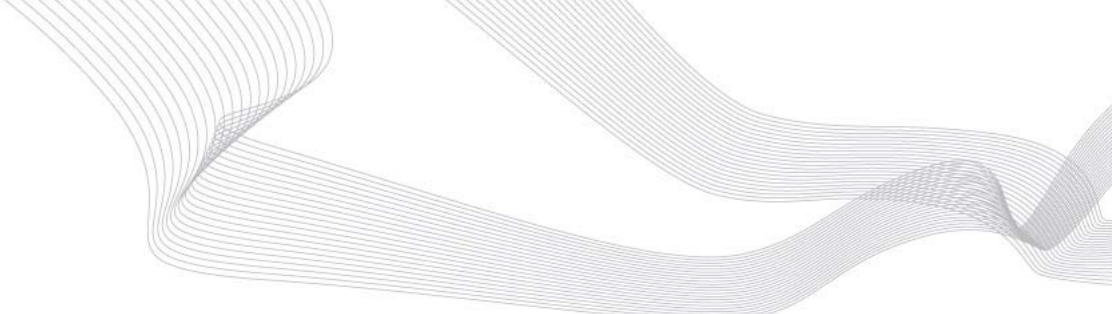
Kastele aluksi sumuttamalla, ettei vesi huuhto siemeniä mukanaan; nurmikko pidetään kosteana koko itämisen ajan, sen jälkeen kastelukertoja harvennetaan ja vettä käytetään runsaammin.

Nurmikko leikataan ensimmäisen kerran, kun se on 6 – 7 cm:n pituinen.

Pensaitten istutus ja leikkaaminen

Pensaat istutetaan samaan syvyyteen kuin ne ovat taimistossakin kasvaneet. Multakerroksen paksuudeksi riittää useimmille pensaille 40 cm. Pensaille kaivetaan niin syvä kuoppa, että paakku mahtuu sinne kokonaisuudessaan. Suojaruukku otetaan pois ja pensas asetetaan istutuskuoppaan. Istutuskuoppa täytetään mullalla ja tiivistetään polkemalla. Tiivistettäessä on varottava katkaisemasta versoja. Kun istutus on kokonaisuudessaan valmis kannattaa taimet vielä kastella.

Taimia ei lannoiteta istutuksen yhteydessä. Lannoitukset tehdään normaaliin tapaan vuodenajan mukaan, keväällä hoitolannoitus, kesällä mahdollisesti ylläpitolannoitus ja syksyllä fosfori- kaliumlannoitus (ns. syyslannoitus) auttaa taimien talvehtimisessä.

Useimmat pihan pensaista selviävät varsin vähäisellä hoidolla. Hoitotoimenpiteiksi riittävät kastelu, lannoitus ja leikkaukset. Vastaistutetuille pensaille tehdään jo istutusvaiheessa ns. istutusleikkaus, jonka tarkoituksena on tasapainottaa juuriston ja versojen välistä vesi- ja ravinnetaloutta. Samalla leikataan pois ennen istutusta vaurioituneet kasvinosat. Istutusleikkauksen ansiosta pensaat myös haaroittuvat paremmin ja tulevat näyttämään tuuheammilta.

Myöhemmin tehtävät leikkaukset ovat hoitoleikkauksia. Hoitoleikkausten tarkoituksena on pitää kasvi hyväkuntoisena ja näyttävänä, mielellään lajilleen tyypillisenä. Leikkauksilla haetaan myös kasviin ilmavuutta, sillä ilmavassa pensaassa kasvitaudit ja kasvintuholaiset eivät viihdy. Tavallisin tapa tehdä kasville hoitoleikkaus, on poistaa ensin kuolleet ja vioittuneet oksat, sekä niiden jälkeen muita mahdollisesti hankaavat versot. Tämän jälkeen voidaan tarvittaessa poistaa vielä muutamia vanhimpia versoja, mikäli pensaan ilmavaksi saaminen niin vaatii. Liiallista/turhaa leikkaamista on vältettävä.

Parhaana pensaiden leikkuuajankohtana pidetään maaliskuuta-huhtikuuta. Tuolloin kasvit ovat yleensä varmasti lepotilassa ja kärsivät vähiten leikkausten tuottamista haavoista. Tähän sääntöön on poikkeuksena kotimaisen vaahterapuun sukulaiset mongolianvaahtera ja tataarivaahtera. Kuten suurempi puuksi kasvava serkkunsa, alkavat nekin valuttaa mahlaa, mikäli niitä vioitetaan kevään aikana. Vaahteransukuisia kasveja voidaan leikata heinäkuun loppupuolella, kun kasvu on voimakasta ja haavakohdat paranevat nopeasti.

Puiden istutus

Puut istutetaan niille ennalta valittuihin paikkoihin. Paikan valitseminen on tärkeää, sillä puun tulee kasvaa samalla paikalla vähintäänkin vuosikymmeniä. Paikkaa valittaessa on ajateltava sekä puun näkyvää osaa että maanalaista osaa. Sekä latvustolla että juuristolla on oltava riittävän hyvät edellytykset kasvamiseen. Suurikokoiseksi kasvavat puut tarvitsevat paljon tilaa sekä latvustolle että juuristolle, pienikokoiset vähemmän.

Istutustyö aloitetaan istutuskuopan kaivamisella. Kuopasta on tehtävä niin laaja, että puu juuristo mahtuu sinne kokonaisuudessaan ja juuret saadaan suoriksi. Sopiva kuopansyvyys on 60 - 80 cm, puulajista riippuen. Kun kuoppa on valmis, poistetaan istutusruukku tai mikäli kyseessä on paakkutaimi, avataan säkkikankaan solmut. Säkkikangasta ei tarvitse kuitenkaan poistaa, sillä se maatuu aikanaan.

Taimi asetetaan istutuskuoppaan ja sen päälle lapioidaan kevyesti multaa. Tämän jälkeen istutuskuoppa täytetään vedellä. Kun vesi kuopassa on laskeutunut, voidaan kuoppa täyttää mullalla ja tiivistää multa polkemalla. Taimet istutetaan samaan syvyyteen kuin ne ovat taimistollakin olleet. Aikaisemman istutuskohdan näkee tummempana värinä juurenniskassa. Kastelusta on huolehdittava jatkossakin juurtumisen ajan, myös syksyllä istutettaessa.

Savonlinnassa 23.3.2009
Raili Aurava
kaupunginpuutarhuri